

अग्निशमन विषयक प्रशिक्षण देण्यासाठी प्रादेशिक
अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्रांना मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- अशसे २०१६/प्र.क्र.३३३ /नवि-२०

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : ०१ ऑक्टोबर, २०१६.

- वाचा :-** १) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. मअसे-२००८/प्रशिक्षण/नवि-२४,
दि. ०५.०२.२००८.
- २) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. एफएफएस १६२००३/७०७/प्र.क्र.७८/२००३/
नवि- ६, दि. २४.०६.२००४
- ३) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. एफएफएस १०८६/२५२५/सीआर-३५४/नवि-३०,
दि. ०५.०२.२००८
- ४) संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. मअसे/३-फ/
२०१६/१०७२, दि.१४.०७.२०१६

प्रस्तावना :-

राज्य अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्रात महानगरपालिका, नगरपरिषदा, शासकीय उपक्रमे, खाजगी कंपन्या यांच्या अग्निशमन सेवेतील कनिष्ठ कर्मचाऱ्यांसाठी अग्निशमन विषयक प्रशिक्षण पाठ्यक्रम आयोजित केले जातात. अग्निशमन सेवेसाठी प्रशिक्षित उमेदवार उपलब्ध व्हावेत, यासाठी किमान एस.एस.सी. उत्तीर्ण व अन्य शारिरीक पात्रता धारण करणाऱ्या खाजगी उमेदवारांसाठी सहा महिने कालावधीचे निवासी अग्निशामक प्रशिक्षण पाठ्यक्रम आयोजित केले जातात. या पाठ्यक्रम प्रवेशासाठी खाजगी उमेदवारांची मोठ्या प्रमाणावर मागणी आहे. तथापि, हे पाठ्यक्रम आयोजित करण्यासाठी आवश्यक तेवढ्या सुविधा उपलब्ध नसल्याने एकावेळी अधिक पाठ्यक्रम सुरू करणे शक्य नाही. राज्यातील जनतेला आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक अग्निशमन सेवा देण्याची जबाबदारी प्रामुख्याने महानगरपालिका/ नगरपरिषद / नगर पंचायती तसेच विशेष नियोजन प्राधिकरणांची आहे. याबाबत महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ आणि नियम, २००९ स्थानिक प्राधिकरणे आणि नियोजन प्राधिकरणे यांच्या क्षेत्रांमध्ये लागू झाला आहे. शासन निर्णय, नगर विकास विभाग दिनांक ३१.०८.२००९ अन्वये "ड" वर्ग महानगरपालिका/ नगरपरिषदा/ नगर पंचायतीकडे अग्निशमन सेवा प्रस्थापित करण्यासाठी तसेच अग्निशमन सेवांचे सक्षमीकरण करण्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या महाराष्ट्र अग्निसुरक्षा अभियानामुळे राज्यात नव्याने निर्माण होणाऱ्या अग्निशमन केंद्रांसाठी अग्निशामकांची मोठ्या प्रमाणावर मागणी असल्यामुळे अग्निशमन प्रशिक्षणाची मागणी वाढत आहे. सद्यः स्थितीत राज्य अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्रांमध्ये प्रशिक्षणाची ही वाढती मागणी पूर्ण करणे शक्य नाही. तसेच शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, दिनांक २४.०६.२००४ नुसार राज्यातील महानगरपालिका/ नगरपरिषदा / नगरपंचायती, शासकीय उपक्रमे, नियोजन प्राधिकरणे, इत्यादींच्या अग्निशमन सेवेतील अग्निशामक या पदावरील नवीन नियुक्तीसाठी किमान १० वी उत्तीर्ण आणि राज्य अग्निशमन प्रशिक्षण सेवेतील अग्निशामक प्रशिक्षण पाठ्यक्रम पूर्ण केलेल्या प्रशिक्षणार्थ्यांना सामावून घ्यावयाचे आहे. त्यामुळे प्रशिक्षित उमेदवार उपलब्ध होण्यासाठी अधिक उमेदवारांना अग्निशमन प्रशिक्षण देणे गरजेचे आहे. शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, दिनांक ०५.०२.२००८ अन्वये प्रादेशिक स्तरावर पुणे महानगरपालिका आणि नाशिक महानगरपालिका यांच्या अग्निशमन केंद्रात राज्य अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्राचे अग्निशामक प्रशिक्षण पाठ्यक्रम प्रायोगिक तत्वावर सुरू करण्यास शासनाने मंजूरी दिलेली आहे.

राज्यातील महानगरपालिका/ विशेष नियोजन प्राधिकरणांच्या अग्निशमन केंद्रामध्ये अग्निशमन विषयक पाठ्यक्रम आयोजित करण्यासाठी या अग्निशमन सेवांना प्रादेशिक अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्राचा दर्जा देवून त्यांना राज्य अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्र, मुंबईचे प्रादेशिक अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्र म्हणून मान्यता देण्याची करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यात राबविण्यात येणारे महाराष्ट्र अग्निसुरक्षा अभियान, आगीच्या घडणाऱ्या घटना, त्याकरीता लागणारे आवश्यक प्रशिक्षित मनुष्यबळ, महानगरपालिका/ विशेष नियोजन प्राधिकरणांच्या अग्निशमन केंद्रामध्ये अग्निशमन विषयक पाठ्यक्रम आयोजित करण्यासाठी संबंधितांनी दर्शविलेली सहमती लक्षात घेता खालील महानगरपालिका/ विशेष नियोजन प्राधिकरणांच्या अग्निशमन केंद्रांमध्ये अग्निशमन विषयक पाठ्यक्रम आयोजित करण्यासाठी या अग्निशमन सेवांना प्रादेशिक अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्राचा दर्जा देवून त्यांना राज्य अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्र, मुंबईचे प्रादेशिक अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्र म्हणून मान्यता देण्यात येत आहे:-

१. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेचे मुंबई अग्निशमन दल.
 २. पुणे महानगरपालिका अग्निशमन सेवा.
 ३. नागपूर महानगरपालिका अग्निशमन सेवा.
 ४. ठाणे महानगरपालिका अग्निशमन सेवा.
 ५. नाशिक महानगरपालिका अग्निशमन सेवा.
 ६. नवी मुंबई महानगरपालिका अग्निशमन सेवा.
 ७. महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ अग्निशमन सेवा.
 ८. शहर व औद्योगिक विकास महामंडळ (महाराष्ट्र) मर्यादित-सिडको अग्निशमन सेवा.
२. प्रादेशिक अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्रांसाठी खालीलप्रमाणे अटी व शर्ती असतील:-
- १) प्रशिक्षणार्थ्यांची निवड, त्यांचे मुल्यांकन, गुणवत्ता, मासिक परीक्षा, अंतिम लेखी परीक्षा तसेच प्रॅक्टिकल परीक्षा यावर संपूर्ण नियंत्रण संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा संचालनालय यांचे राहिल.
 - २) पाठ्यक्रमांचा अभ्यासक्रम, मासिक व अंतिम लेखी परीक्षेची प्रश्नपत्रिका, विविध परीक्षांसाठी परीक्षक महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा संचालनालयामार्फत देण्यात येईल.
 - ३) प्रशिक्षणार्थ्यांची निवासाची सोय प्रादेशिक प्रशिक्षण केंद्रांनी करावी. यासाठी संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा यांच्याकडून प्राप्त निर्देशाप्रमाणे निवासी भाडे/ सेवा शुल्क प्रादेशिक प्रशिक्षण केंद्रांकडे अदा करण्यात येईल.
 - ४) प्रशिक्षणार्थ्यांचे प्रशिक्षण शुल्क संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा यांचेकडे जमा करण्यात येईल.
 - ५) प्रशिक्षणार्थ्यांसाठी मेसची व्यवस्था प्रादेशिक प्रशिक्षण केंद्रांनी करावी व याबाबत येणारा प्रत्यक्ष खर्च प्रशिक्षणार्थ्यांकडून वसूल करावयाचा आहे.
 - ६) प्रादेशिक प्रशिक्षण केंद्रातील अग्निशमन अधिकाऱ्यांनी स्वतःचे कामकाज सांभाळून प्रशिक्षणाचे कामकाज करावयाचे आहे.

७) प्रशिक्षणासाठी इतर सेवेतील निष्णात अधिकाऱ्यांना निमंत्रित केल्यास संबंधीत अधिकाऱ्यांना महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा संचालनालयाकडून निश्चित केलेले मानधन अदा करण्यात येईल.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीव संरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ च्या कलम ३० अन्वये राज्य शासनास दिलेल्या अधिकाराचा वापर करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६१००११७४४४३७९२५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षातिक करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ज.ना पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ५) प्रधान सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) आयुक्त, महानगरपालिका (बृहन्मुंबई, पुणे, नागपूर, ठाणे, नाशिक, नवी-मुंबई)
- ८) व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको, बेलापूर, नवी-मुंबई.
- ९) मुख्य अग्निशमन अधिकारी व अग्निशमन सल्लागार, एमआयडीसी, अंधेरी, मुंबई.
- १०) संचालक, अग्निशमन सेवा संचालनालय, सांताक्रुझ (पुर्व), मुंबई
- ११) अवर सचिव/कक्ष अधिकारी (नवि-२१/२२/२३/२५/२६/२८), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) निवडनस्ती, (नवि-२०), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.